Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (szósta izba)

z dnia 21 września 2016 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Dyrektywa 2011/64/UE — Artykuł 15 ust. 1 — Swoboda ustalania przez producentów i importerów maksymalnej ceny sprzedaży detalicznej wyrobów tytoniowych — Przepisy krajowe zakazujące sprzedawcom detalicznym sprzedaży tego rodzaju wyrobów po cenach niższych niż wskazane na znaku akcyzy — Swobodny przepływ towarów — Artykuł 34 TFUE — Sposoby prowadzenia sprzedaży — Artykuł 101 w związku z art. 4 ust. 3 TUE

W sprawie C-221/15

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez hof van beroep te Brussel (sąd apelacyjny w Brukseli, Belgia) postanowieniem z dnia 5 maja 2015 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 13 maja 2015 r., w postępowaniu karnym przeciwko:

Etablissements Fr. Colruyt NV,

TRYBUNAŁ (szósta izba),

w składzie: A. Arabadjiev (sprawozdawca), prezes izby, J.C. Bonichot i C.G. Fernlund, sędziowie,

rzecznik generalny: N. Wahl,

sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 17 lutego 2016 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Etablissements Fr. Colruyt NV przez R. Verstraetena i H. De Bauwa, advocaten,

— w imieniu rządu belgijskiego początkowo przez N. Zimmera, J. Van Holm, M. Jacobs, a następnie przez J. Van Holm i M. Jacobs, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez A. Fromont, advocaat,

— w imieniu rządu francuskiego przez G. de Bergues'a, D. Colasa, J. Bousin i S. Ghiandoni, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu portugalskiego przez L. Ineza Fernandesa, A. Brigasa Afonsa i M. Rebelo, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez E. Manhaeve'a, H. van Vlieta i F. Tomat, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niderlandzki.

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 21 kwietnia 2016 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 15 ust. 1 dyrektywy Rady 2011/64/UE z dnia 21 czerwca 2011 r. w sprawie struktury oraz stawek akcyzy stosowanych do wyrobów tytoniowych (Dz.U. 2011, L 176, s. 24) w związku z art. 20 i 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą"), art. 34 TFUE oraz art. 101 TFUE w związku z art. 4 ust. 3 TUE.

2 Wniosek ten został złożony w ramach postępowania karnego wszczętego wobec Établissements Fr. Colruyt NV (zwanej dalej „Colruytem") w przedmiocie sprzedaży przez tę spółkę wyrobów tytoniowych po cenie jednostkowej niższej niż cena wskazana przez producenta lub importera na znaku akcyzy umieszczonym na tych wyrobach.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Motywy 2, 3, 9 i 10 dyrektywy 2011/64 stanowią:

„(2) Unijne przepisy podatkowe dotyczące wyrobów tytoniowych wymagają zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i równocześnie wysokiego poziomu ochrony zdrowia [powinny zapewniać prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego i równocześnie wysoki poziom ochrony zdrowia] […].

(3) Jednym z celów Traktatu o Unii Europejskiej jest ustanowienie unii gospodarczej, której cechy są podobne do tych występujących na rynku krajowym, w obrębie której istnieje zdrowa konkurencja. W odniesieniu do wyrobów tytoniowych osiągnięcie tego celu przewiduje, że stosowanie w państwach członkowskich podatków mających wpływ na spożycie wyrobów w tym sektorze nie zakłóca warunków konkurencji i nie hamuje swobodnego przepływu tych wyrobów w Unii.

[…]

(9) Jeśli chodzi o podatek akcyzowy, harmonizacja struktur musi w szczególności zapobiegać zakłócaniu konkurencji różnych kategorii wyrobów tytoniowych należących do tej samej grupy przez skutki nałożenia podatku i w konsekwencji doprowadzić do otwarcia rynków krajowych państw członkowskich.

(10) Bezwzględna konieczność konkurencji zakłada istnienie systemu swobodnie kształtujących się cen dla wszystkich grup wyrobów tytoniowych".

4 Artykuł 1 tej dyrektywy, który znajduje się w rozdziale 1, zatytułowanym „Przedmiot", stanowi:

„Niniejsza dyrektywa ustanawia zasady ogólne harmonizacji struktury i stawek podatku akcyzowego, który jest nakładany przez państwa członkowskie na wyroby tytoniowe".

5 Artykuł 7 ust. 1 akapit pierwszy tej dyrektywy stanowi:

„Papierosy wyprodukowane w Unii i te przywożone z państw trzecich podlegają proporcjonalnemu podatkowi akcyzowemu obliczonemu według maksymalnej detalicznej ceny sprzedaży, włączając opłaty celne, a także specyficznemu podatkowi akcyzowemu obliczonemu na sztukę wyrobu”.

6 Artykuł 15 ust. 1 tej dyrektywy ma następujące brzmienie:

„Producenci lub, w stosownych przypadkach, ich przedstawiciele, lub uprawnieni pełnomocnicy w Unii oraz importerzy tytoniu z państw trzecich mają swobodę w ustalaniu maksymalnej detalicznej ceny sprzedaży dla każdego ze swoich wyrobów, dla każdego z państw członkowskich, w którym dane wyroby mają być dopuszczone do konsumpcji.

Przepisy akapitu pierwszego nie mogą jednakże utrudniać wprowadzania w życie krajowych regulacji prawnych odnoszących się do kontroli poziomu cen lub przestrzegania nałożonych cen, pod warunkiem że są one zgodne z ustawodawstwem unijnym”.

Prawo belgijskie

7 Artykuł 7 ust. 2 bis pkt 1 wet betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten (ustawy o ochronie zdrowia konsumentów w dziedzinie środków spożywczych i innych towarów, *Belgisch Staatsblad* z dnia 8 kwietnia 1977 r., s. 4501) z dnia 24 stycznia 1977 r., w brzmieniu obowiązującym w czasie wystąpienia okoliczności faktycznych sprawy w postępowaniu głównym (zwanej dalej „ustawą o ochronie zdrowia”), stanowi:

„Reklama i sponsoring tytoniu, wyrobów na bazie tytoniu oraz produktów podobnych, zwanych dalej wyrobami tytoniowymi, są zabronione.

Za reklamę i sponsoring uważa się każdą informację lub działanie, które w sposób bezpośredni lub pośredni mają na celu wspieranie sprzedaży, niezależnie od miejsca, wykorzystywanego środka komunikacji lub zastosowanych technik”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

8 Colruyt prowadzi w Belgii sieć supermarketów pod tą samą nazwą.

9 W następstwie dochodzenia federale overheidsdienst van volksgezondheid (federalnej publicznej służby zdrowia publicznego, Belgia) openbaar ministerie (prokuratura, Belgia) stwierdziła, że Colruyt dopuszczał się w swoich supermarketach czynów stanowiących reklamę tytoniu, zakazanych na podstawie art. 7 ust. 2 bis pkt 1 ustawy o ochronie zdrowia. Colruyt sprzedawał mianowicie szereg wyrobów tytoniowych:

— po cenie jednostkowej niższej niż cena wskazana przez producenta lub importera na znaku akcyzy umieszczonym na tych wyrobach;

— z rabatem uzależnionym od ilości, o którym informowało żółto-czerwone tło na etykiecie na regale;

— z tymczasowym ogólnym rabatem w wysokości 3% dla wszystkich klientów;

— z ogólnym rabatem w wysokości 3% dla szczególnej kategorii osób, a mianowicie dla członków ruchów młodzieżowych w drodze *kampkorting* (dosłownie: „zniżki obozowej”).

10 W drodze wyroku correctionele rechtbank te Brussel (sądu karnego w Brukseli, Belgia) z dnia 10 maja 2013 r. za naruszenie tego przepisu Colruyt został skazany między innymi na grzywnę w kwocie 270 000 EUR.

11 Colruyt wniósł od tego wyroku apelację do hof van beroep te Brussel (sądu apelacyjnego w Brukseli, Belgia), podnosząc w szczególności, że zakaz stosowania cen sprzedaży detalicznej niższych niż ceny, które producent lub importer wskazał na znaku akcyzy umieszczonym na wyrobach tytoniowych, jest niezgodny z art. 15 ust. 1 dyrektywy 2011/64, art. 34 TFUE i art. 101 TFUE w związku z art. 4 ust. 3 TUE.

12 W tych okolicznościach hof van beroep te Brussel (sąd apelacyjny w Brukseli) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 15 ust. 1 dyrektywy 2011/64, samodzielnie lub w związku z art. 20 i 21 karty, stoi na przeszkodzie przepisowi krajowemu, który zobowiązuje podmioty detaliczne do przestrzegania cen minimalnych w ten sposób, że nakłada na te podmioty w odniesieniu do wyrobów tytoniowych zakaz stosowania ceny poniżej ceny wskazanej na znakach akcyzy przez producenta/importera?

2) Czy art. 34 TFUE stoi na przeszkodzie przepisowi krajowemu, który zobowiązuje podmioty detaliczne do przestrzegania cen minimalnych w ten sposób, że nakłada na te podmioty w odniesieniu do wyrobów tytoniowych zakaz stosowania ceny poniżej ceny wskazanej na znakach akcyzy przez producenta/importera?

3) Czy art. 4 ust. 3 [TUE] w związku z art. 101 TFUE stoi na przeszkodzie przepisowi krajowemu, który zobowiązuje podmioty detaliczne do przestrzegania cen minimalnych w ten sposób, że nakłada na te podmioty w odniesieniu do wyrobów tytoniowych zakaz stosowania ceny poniżej ceny wskazanej na znakach akcyzy przez producenta/importera?”.

W przedmiocie dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

13 Rząd belgijski podnosi, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest niedopuszczalny, gdyż, po pierwsze, art. 7 ust. 2 bis pkt 1 ustawy o ochronie zdrowia nie ma związku z przedmiotem sporu w postępowaniu głównym, ponieważ ceny sprzedaży detalicznej wyrobów tytoniowych w Belgii są regulowane przez inne przepisy prawa belgijskiego. Po drugie, utrzymuje on, że wykładnia dyrektywy 2011/64 nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu, ponieważ wspomniany art. 7 ust. 2 bis pkt 1 nie ma na celu transpozycji tej dyrektywy do prawa belgijskiego. Po trzecie, uważa, że postanowienie odsyłające nie spełnia wymogów określonych w art. 94 regulaminu postępowania przed Trybunałem, gdyż nie zawiera wystarczających informacji na temat stanu faktycznego i prawnego tego sporu ani przedstawienia dokładnych powodów, które skłoniły sąd odsyłający do zastanawiania się nad wykładnią przepisów prawa Unii. Rząd francuski również wyraża wątpliwości co do dopuszczalności tego wniosku.

14 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału pytania dotyczące wykładni prawa Unii, z którymi zwrócił się do Trybunału sąd krajowy w ramach stanu prawnego i faktycznego, za którego ustalenie jest on odpowiedzialny, a prawidłowość tego ustalenia nie podlega ocenie Trybunału, korzystają z domniemania, iż mają znaczenie dla sprawy. Odmowa wydania przez Trybunał orzeczenia w trybie prejudycjalnym, o które wnioskował sąd krajowy, jest możliwa tylko wtedy, gdy jest oczywiste, że wykładnia prawa Unii, o którą się zwrócono, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub z przedmiotem sporu przed sądem krajowym, gdy problem jest natury hipotetycznej bądź gdy Trybunał nie posiada wystarczającej wiedzy na temat okoliczności faktycznych i prawnych, aby odpowiedzieć na postawione mu pytania w użyteczny sposób (wyrok z dnia 16 lipca 2015 r., Sommer Antriebs- und Funktechnik, C-369/14, EU:C:2015:491, pkt 32 i przytoczone tam orzecznictwo).

15 Co do pierwszej podstawy niedopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, wystarczy przypomnieć, że w ramach postępowania ustanowionego w art. 267 TFUE do Trybunału nie należy ocena wykładni przepisów krajowych ani rozstrzyganie, czy wykładnia dokonana przez sąd krajowy jest prawidłowa (wyrok z dnia 7 października 2010 r., dos Santos Palhota i in., C-515/08, EU:C:2010:589, pkt 18).

16 Jeśli chodzi o drugą podstawę niedopuszczalności podniesioną przez rząd belgijski, nie jest oczywiście widoczne, że rozpatrywana w postępowaniu głównym sytuacja jest wyłączona z zakresu zastosowania dyrektywy 2011/64, a przynajmniej że art. 7 ust. 2 bis pkt 1 ustawy o ochronie zdrowia nie jest w żadnym razie w stanie pozbawić skuteczności (effet utile) niektórych przepisów tej dyrektywy i że wykładnia dyrektywy, o którą się zwrócono, nie ma żadnego związku z rzeczywistym stanem faktycznym lub przedmiotem sporu rozpatrywanym w postępowaniu głównym. Ponadto zarzut ten wchodzi w zakres pierwszego pytania prejudycjalnego co do istoty.

17 W odniesieniu do trzeciej podstawy niedopuszczalności należy stwierdzić, że sąd odsyłający przedstawił w niniejszym przypadku ramy prawne i stan faktyczny, w które wpisuje się spór rozpatrywany w postępowaniu głównym, w sposób wystarczająco dokładny, by umożliwić Trybunałowi udzielenie użytecznej odpowiedzi na zadane mu pytania, a zainteresowanym, o których mowa w art. 23 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej – przedstawienie uwag. Ponadto postanowienie odsyłające pozwala zrozumieć, że sąd odsyłający ma wątpliwości co do zgodności rozpatrywanych w postępowaniu głównym przepisów krajowych z przepisami prawa Unii, o których wykładnię się zwraca, i że w braku zgodności tych przepisów zarzuty wobec Colruyta zostaną uznane za bezzasadne.

18 Wobec powyższego należy uznać, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest dopuszczalny.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

19 W pytaniu pierwszym sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 15 ust. 1 dyrektywy 2011/64 w świetle art. 20 i 21 karty należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie istnieniu przepisów krajowych, takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, zakazujących sprzedawcom detalicznym sprzedawania wyrobów tytoniowych po cenie jednostkowej niższej niż cena wskazana przez producenta lub importera na znaku akcyzy umieszczonym na tych wyrobach.

20 Jak wynika z art. 1 dyrektywy 2011/64, akt ten ma na celu ustanowienie ogólnych zasad harmonizacji struktury i stawek podatku akcyzowego, który państwa członkowskie nakładają na wyroby tytoniowe. Omawiana dyrektywa wchodzi więc w zakres uregulowań podatkowych Unii mających zastosowanie do wyrobów tytoniowych, które to uregulowania, w myśl motywu 2 tej dyrektywy, mają na celu w szczególności zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego.

21 Ponadto z motywu 3 dyrektywy 2011/64 wynika, że aby osiągnąć ten cel, dyrektywa ma zapewnić, że stosowanie w państwach członkowskich podatków mających wpływ na spożycie wyrobów w sektorze wyrobów tytoniowych nie zakłóci warunków konkurencji i nie zahamuje swobodnego przepływu tych wyrobów w Unii. W szczególności motyw 9 omawianej dyrektywy stanowi, że harmonizacja struktur powinna zapobiegać zakłócaniu konkurencji różnych kategorii wyrobów tytoniowych należących do tej samej grupy przez skutki nałożenia podatku i w konsekwencji doprowadzić do otwarcia rynków krajowych państw członkowskich.

22 Z powyższego wynika, że dyrektywa 2011/64 ma na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego w zakresie nakładania w państwach członkowskich akcyzy na wyroby tytoniowe.

23 Artykuł 15 ust. 1 akapit pierwszy tej dyrektywy należy interpretować w świetle tego celu. Stanowi on, że producenci lub, w stosownych przypadkach, ich przedstawiciele, lub uprawnieni pełnomocnicy w Unii oraz importerzy tytoniu z państw trzecich mają swobodę w ustalaniu maksymalnej detalicznej ceny sprzedaży dla każdego ze swoich wyrobów, dla każdego z państw członkowskich, w którym dane wyroby mają być dopuszczone do konsumpcji, co ma na celu zapewnienie, żeby mogła między nimi istnieć faktyczna konkurencja.

24 Trybunał orzekł, że przepis ten ma na celu, po pierwsze, zapewnienie, że ustalanie proporcjonalnej podstawy opodatkowania wyrobów tytoniowych, to znaczy maksymalnej ceny sprzedaży detalicznej tych wyrobów, podlegać będzie tym samym zasadom we wszystkich państwach członkowskich, a po drugie, ochronę swobody tych podmiotów, dzięki której faktycznie korzystają one z przewagi konkurencyjnej wynikającej z ewentualnych niższych kosztów wytworzenia (zob. analogicznie wyrok z dnia 4 marca 2010 r., Komisja/Francja, C-197/08, EU:C:2010:111, pkt 36).

25 Ponadto przepis ten wpisuje się w mechanizm opodatkowania tytoniu, który oznacza, że cena określona przez producenta lub importera i zatwierdzona przez organ publiczny obowiązuje jako cena maksymalna i jako taka musi być przestrzegana na wszystkich szczeblach łańcucha dystrybucji, aż do sprzedaży konsumentowi, w celu uniknięcia tego, by poprzez przekroczenie tej ceny można było naruszyć integralność przychodów podatkowych (zob. podobnie wyrok z dnia 4 marca 2010 r., Komisja/Francja, C-197/08, EU:C:2010:111, pkt 43).

26 Artykuł 15 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 2011/64 ma więc na celu zapewnienie, że stosowanie norm dotyczących akcyzy na wyroby tytoniowe nie będzie działało na szkodę warunków konkurencji, które wymagają, jak wynika z motywu 10 tej dyrektywy, systemu swobodnego kształtowania cen przez producentów lub importerów dla wszystkich grup wyrobów tytoniowych.

27 Tym samym Trybunał orzekł w istocie, że art. 15 ust. 1 dyrektywy 2011/64 nie można interpretować w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie przepisom, które w odniesieniu do sprzedaży konsumentom wyrobów tytoniowych importowanych lub wyprodukowanych w kraju narzucają cenę sprzedaży, czyli cenę zapisaną na znaku akcyzy, pod warunkiem że cena ta zostanie swobodnie ustalona przez producenta lub importera (zob. analogicznie wyrok z dnia 16 listopada 1977 r., GB-Inno-BM, 13/77, EU:C:1977:185, pkt 63, 64).

28 W przypadku postępowania głównego przepis krajowy taki jak art. 7 ust. 2 bis pkt 1 ustawy o ochronie zdrowia, który zgodnie z informacjami przekazanymi przez sąd odsyłający zakazuje sprzedawcom detalicznym w szczególności sprzedaży wyrobów tytoniowych po cenie jednostkowej niższej niż cena wskazana przez producenta lub importera na znaku akcyzy umieszczonym na tych wyrobach, rzeczywiście, biorąc pod uwagę charakterystyczne cechy mechanizmu opodatkowania tytoniu, skutkuje narzuceniem tym podmiotom, w zakresie sprzedaży tego rodzaju wyrobów konsumentom, ceny wskazanej na znaku akcyzy. Jednak z akt przedłożonych Trybunałowi nie wynika, że przepis ten ma na celu uregulowanie ustalania ceny wskazanej przez producenta lub importera na omawianym znaku akcyzy ani zresztą że ten przepis dotyczy w jakiś inny sposób stosowania akcyzy na wyroby tytoniowe.

29 Zatem tego rodzaju przepis krajowy nie wchodzi w zakres przedmiotowy sytuacji, której dotyczy art. 15 ust. 1 dyrektywy 2011/64. Nie stoi on mu więc na przeszkodzie.

30 Wykładni tej nie podważa argument Colruyta, że nieuznawanie prawa sprzedawców detalicznych, na podstawie tegoż art. 15 ust. 1, do ustalania ceny sprzedaży wyrobów tytoniowych konsumentom stanowi nieuzasadnioną dyskryminację, niezgodną z art. 20 i 21 karty, między sprzedawcami detalicznymi będącymi również importerami a tymi, którzy importerami nie są. Te postanowienia karty w każdym razie nie skutkują bowiem rozszerzeniem zakresu stosowania dyrektywy 2011/64 na ustalanie ceny minimalnej stosowanej przez sprzedawców detalicznych, którego co do zasady nie dotyczy stosowanie akcyzy na wyroby tytoniowe.

31 Z całości powyższych wywodów wynika, że odpowiedź na pytanie pierwsze powinna brzmieć tak, iż art. 15 ust. 1 dyrektywy 2011/64 należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie istnieniu uregulowań krajowych, takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, które zakazują sprzedawcom detalicznym sprzedaży wyrobów tytoniowych po cenie jednostkowej niższej niż cena wskazana przez producenta lub importera na znaku akcyzy umieszczonym na tych wyrobach, jeżeli cena ta została swobodnie ustalona przez producenta lub importera.

W przedmiocie pytania drugiego

32 W pytaniu drugim sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 34 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie istnieniu uregulowań krajowych, takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, które zakazują sprzedawcom detalicznym sprzedaży wyrobów tytoniowych po cenie jednostkowej niższej niż cena wskazana przez producenta lub importera na znaku akcyzy umieszczonym na tych wyrobach.

33 Artykuł 34 TFUE zakazuje istnienia między państwami członkowskimi ograniczeń ilościowych w przywozie oraz wszelkich środków o skutku im równoważnym. Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że wszelkie uregulowania państw członkowskich mogące utrudniać, bezpośrednio lub pośrednio, rzeczywiście lub potencjalnie, handel wewnątrz Unii należy uznać za środki o skutku równoważnym z ograniczeniami ilościowymi w rozumieniu tego postanowienia (wyroki: z dnia 11 lipca 1974 r., Dassonville, 8/74, EU:C:1974:82, pkt 5; z dnia 23 grudnia 2015 r., Scotch Whisky Association i in., C-333/14, EU:C:2015:845, pkt 31).

34 Tak więc środkami o skutku równoważnym z ograniczeniami ilościowymi są przeszkody w swobodnym przepływie towarów, wynikające, w braku harmonizacji ustawodawstw krajowych, z zastosowania do towarów pochodzących z innych państw członkowskich, w których są one zgodnie z prawem produkowane i wprowadzane do obrotu, przepisów określających wymogi, jakie towary te muszą spełniać, nawet jeśli uregulowania te są stosowane bez rozróżnienia do wszystkich towarów (zob. podobnie wyrok z dnia 20 lutego 1979 r., Rewe-Zentral, zwany „wyrokiem Cassis de Dijon", 120/78, EU:C:1979:42, pkt 6, 14, 15).

35 Zastosowanie do towarów pochodzących z innych państw członkowskich krajowych przepisów, które ograniczają niektóre sposoby prowadzenia sprzedaży lub ich zakazują, o ile tylko stosowane są one do wszystkich zainteresowanych podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terytorium kraju i dotyczą w ten sam sposób, z prawnego i faktycznego punktu widzenia, obrotu towarami krajowymi i towarami pochodzącymi z innych państw członkowskich, nie jest w stanie utrudnić, bezpośrednio ani pośrednio, rzeczywiście ani potencjalnie, wymiany handlowej między państwami członkowskimi w rozumieniu orzecznictwa. Jeżeli przesłanki te są spełnione, zastosowanie uregulowań tego typu do sprzedaży produktów pochodzących z innego państwa członkowskiego, zgodnych z przepisami tego państwa, nie jest w stanie bowiem uniemożliwić ich dostępu do rynku lub ograniczyć tego dostępu w stopniu większym niż ma to miejsce w odniesieniu do produktów krajowych (wyrok z dnia 10 lutego 2009 r., Komisja/Włochy, C-110/05, EU:C:2009:66, pkt 36).

36 W związku z powyższym za środki o skutku równoważnym z ograniczeniami ilościowymi w przywozie w rozumieniu art. 34 TFUE należy uznać przyjęte przez państwo członkowskie środki, które mają na celu mniej korzystne traktowanie towarów pochodzących z innych państw członkowskich, a także środki, o których mowa w pkt 34 niniejszego wyroku. Pojęcie to obejmuje także każdy inny przepis stanowiący przeszkodę w dostępie do rynku jednego z państw członkowskich towarów pochodzących z innych państw członkowskich (zob. podobnie wyrok z dnia 10 lutego 2009 r., Komisja/Włochy, C-110/05, EU:C:2009:66, pkt 37).

37 W tym względzie, jeżeli uregulowania krajowe w sprawie cen wyrobów tytoniowych, takie jak te zawarte w art. 7 ust. 2 bis pkt 1 ustawy o ochronie zdrowia, nie dotyczą cech tych wyrobów, a jedynie tego, na jakie sposoby można prowadzić ich sprzedaż, należy uznać, że uregulowania te dotyczą sposobów prowadzenia sprzedaży (zob. analogicznie wyrok z dnia 30 kwietnia 2009 r., Fachverband der Buch- und Medienwirtschaft, C-531/07, EU:C:2009:276, pkt 20).

38 W kwestii, czy takie uregulowania spełniają przesłanki określone w pkt 35 niniejszego wyroku, należy wskazać, po pierwsze, że przepis krajowy taki jak omawiany art. 7 ust. 2 bis pkt 1, zakazujący sprzedawcom detalicznym sprzedaży wyrobów tytoniowych po cenie jednostkowej niższej niż cena wskazana przez producenta lub importera na znaku akcyzy umieszczonym na tych wyrobach, ma zastosowanie do wszystkich zainteresowanych podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na krajowym terytorium.

39 Po drugie, jako że przepis ten nie dotyczy ustalania przez importerów wyrobów pochodzących z innych państw członkowskich ceny wskazanej na znaku akcyzy i że importerzy ci mogą nadal swobodnie ustalać tę cenę, przepis ten nie może uniemożliwić dostępu do rynku belgijskiego wyrobów tytoniowych pochodzących z innego państwa członkowskiego lub utrudnić go bardziej niż czyni to w stosunku do krajowych wyrobów tytoniowych.

40 W rezultacie przepisy takie nie stanowią zakazanego w art. 34 TFUE środka o skutku równoważnym z ograniczeniami ilościowymi w przywozie.

41 W świetle powyższych wywodów odpowiedź na pytanie drugie powinna brzmieć tak, iż art. 34 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie istnieniu uregulowań krajowych, takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, które zakazują sprzedawcom detalicznym sprzedaży wyrobów tytoniowych po cenie jednostkowej niższej niż cena wskazana przez producenta lub importera na znaku akcyzy umieszczonym na tych wyrobach, jeżeli cena ta została swobodnie określona przez importera.

W przedmiocie pytania trzeciego

42 W pytaniu trzecim sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 101 TFUE w związku z art. 4 ust. 3 TUE należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie istnieniu uregulowań krajowych, takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, które zakazują sprzedawcom detalicznym sprzedaży wyrobów tytoniowych po cenie jednostkowej niższej niż cena wskazana przez producenta lub importera na znaku akcyzy umieszczonym na tych wyrobach.

43 Z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że wprawdzie art. 101 TFUE odnosi się wyłącznie do zachowań przedsiębiorstw i nie dotyczy przepisów ustawowych lub wykonawczych pochodzących od państw członkowskich, jednak ów artykuł w związku z art. 4 ust. 3 TUE, który ustanawia obowiązek współpracy między Unią a państwami członkowskimi, nakłada na państwa członkowskie obowiązek nieprzyjmowania oraz nieutrzymywania w mocy przepisów, również o charakterze ustawowym lub wykonawczym, które mogłyby pozbawiać skuteczności reguły konkurencji znajdujące zastosowanie do przedsiębiorstw (wyrok z dnia 4 września 2014 r., API i in., od C-184/13 do C-187/13, C-194/13, C-195/13 i C-208/13, EU:C:2014:2147, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo).

44 Naruszenie art. 101 TFUE w związku z art. 4 ust. 3 TUE ma miejsce wówczas, gdy państwo członkowskie czy to narzuca lub wspiera zawieranie porozumień sprzecznych z art. 101 TFUE lub wzmacnia skutki tych porozumień, czy to pozbawia swoje własne regulacje charakteru państwowego, przenosząc odpowiedzialność za podejmowanie decyzji ingerujących w sferę interesów ekonomicznych na podmioty prywatne (wyrok z dnia 4 września 2014 r., API i in., od C-184/13 do C-187/13, C-194/13, C-195/13 i C-208/13, EU:C:2014:2147, pkt 29).

45 Jednak uregulowania niemające na celu nakazania zawierania porozumień między dostawcami a sprzedawcami detalicznymi lub innych zachowań, takich jak te przewidziane w art. 101 ust. 1 TFUE, tylko przeciwnie, powierzające organom publicznym odpowiedzialność za ustalanie cen sprzedaży konsumentom, nie naruszają tego przepisu w związku z art. 4 ust. 3 TUE (zob. podobnie wyrok z dnia 29 stycznia 1985 r., Cullet i Chambre syndicale des réparateurs automobiles et détaillants de produits pétroliers, 231/83, EU:C:1985:29, pkt 17, 18). Podobnie nie narzuca ani nie wspiera zawierania antykonkurencyjnych porozumień uregulowanie wprowadzające zakaz, który samodzielnie wywiera skutki (zob. podobnie wyrok z dnia 17 listopada 1991 r., Ohra Schadeverzekeringen, C-245/91, EU:C:1993:887, pkt 11).

46 Jak już stwierdzono w pkt 28 niniejszego wyroku, przepis krajowy taki jak art. 7 ust. 2 bis pkt 1 ustawy o ochronie zdrowia skutkuje narzuceniem sprzedawcom detalicznym, w zakresie sprzedaży wyrobów tytoniowych konsumentom, ceny sprzedaży, czyli ceny wskazanej przez producenta lub importera na znaku akcyzy umieszczonym na tych wyrobach. Tego rodzaju uregulowanie nie narzuca ani nie wspiera zawierania porozumień między dostawcami a sprzedawcami detalicznymi, tylko jest samowystarczalne, ponieważ wywiera bezpośrednio skutek polegający na ustaleniu stosowanej przez sprzedawców detalicznych ceny. Ponadto z akt przedłożonych Trybunałowi nie wynika, że wydanie art. 7 ust. 2 bis pkt 1 ustawy o ochronie zdrowia poprzedzone było porozumieniem dotyczącym narzuconych cen sprzedaży w sektorze wyrobów tytoniowych.

47 Ponadto tenże art. 7 ust. 2 bis pkt 1 nie przenosi na prywatne podmioty gospodarcze odpowiedzialności za ustalanie cen stosowanych przez sprzedawców detalicznych lub podejmowanie innych decyzji ingerujących w sferę interesów ekonomicznych.

48 W tych okolicznościach uregulowania takie jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym nie pozbawiają skuteczności (effet utile) art. 101 ust. 1 TFUE.

49 Z powyższych rozważań wynika, że odpowiedź na pytanie trzecie powinna brzmieć tak, iż art. 101 TFUE w związku z art. 4 ust. 3 TUE należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie istnieniu uregulowań krajowych, takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, zakazujących sprzedawcom detalicznym sprzedaży wyrobów tytoniowych po cenie jednostkowej niższej niż cena, którą producent lub importer wskazał na znaku akcyzy umieszczonym na tych wyrobach.

W przedmiocie kosztów

50 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (szósta izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 15 ust. 1 dyrektywy Rady 2011/64/UE z dnia 21 czerwca 2011 r. w sprawie struktury oraz stawek akcyzy stosowanych do wyrobów tytoniowych należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie istnieniu uregulowań krajowych, takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, które zakazują sprzedawcom detalicznym sprzedaży wyrobów tytoniowych po cenie jednostkowej niższej niż cena wskazana przez producenta lub importera na znaku akcyzy umieszczonym na tych wyrobach, jeżeli cena ta została swobodnie ustalona przez producenta lub importera.**

2) **Artykuł 34 TFUE należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie istnieniu uregulowań krajowych, takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, które zakazują sprzedawcom detalicznym sprzedaży wyrobów tytoniowych po cenie jednostkowej niższej niż cena wskazana przez producenta lub importera na znaku akcyzy umieszczonym na tych wyrobach, jeżeli cena ta została swobodnie określona przez importera.**

3) **Artykuł 101 TFUE w związku z art. 4 ust. 3 TUE należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie istnieniu uregulowań krajowych, takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, zakazujących sprzedawcom detalicznym sprzedaży wyrobów tytoniowych po cenie jednostkowej niższej niż cena, którą producent lub importer wskazał na znaku akcyzy umieszczonym na tych wyrobach.**

Podpisy